

**SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET UTNÄSUDDENS ÖVÄRLD I
VÄXJÖ OCH TINGSRYDS KOMMUNER**

A. ALLMÄN BESKRIVNING

1. Data

Naturreservatet omfattar totalt c:a 1500 ha, varav 93 ha fastmark, (c:a 63 ha ädellövskog, och c:a 27 ha grandominerad skog), 23 ha myrmark, 73 ha öar varav de ädellövskogsbevuxna Almöarna utgör 30,2 ha och blandskogsbevuxna Harö 18,2 ha, samt 1313 ha vatten. Kartan, bilaga 1, till beslutet om bildande av naturreservatet Utnäsuddens övärld utgör karta också för denna skötselplan.

2. Syfte

Syftet med naturvårdsförvaltningen av området skall vara att bevara ädellövskog dominerad av ek för i huvudsak fri utveckling samt ett större område med öar bevuxna, med naturskog i sjön Åsnen och därmed ge förutsättningar för ett rikt fågelliv. I den mån det är förenligt med områdets naturvärden skall allmänhetens friluftsliv främjas. Förekommande kulturminnen skall vårdas i mån av resurser.

3. Områdets natur

Strandnära ekskogar på Jätsbergshalvön och de två stora Almöarna vid Åsnen, och blandskogsbevuxna småöar enligt beskrivning i beslutet om bildande av naturreservatet samt i inventeringen "Åsnenområdet. Botanisk-ekologisk dokumentation med förslag till naturvårdsåtgärder" (Larsson, A. Länsstyrelsen 1980)

4. Tillgänglighet

Området är tillgängligt med cykel och till fots på enskilda vägar och stigar. Området är också tillgängligt från sjön, dock avses inte någon ny brygga eller motsvarande anläggas.

5. Slitage- och störningskänslighet

Lövskogarna är inte särskilt slitage- eller störningskänsliga. De strandnära områdena samt vattenområdet och öarna där fågellivet är störningskänsligt under häckningstiden 1 april till och med 31 juli. Tillträdes- och landstigningsförbud gäller därför inom delar av reservatet, se karta och föreskrifter i beslutet.

6. Utmärkning

Reservatets gränser skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22). Naturvårdsförvaltaren ansvarar för att detta sker så snart som möjligt.

7. Inventeringar m m

Området uppmärksammas i naturvårdsprogrammet för Kronobergs län 1989 som området 80:161g. Växtekologisk inventering se ovan under A3, Områdets natur. Fågellivet har inventerats under lång tid och resultaten har löpande publicerats bl a i MILVUS, organ för Kronobergs Ornitologiska Förening och i "Häckfågelfaunan i sjön Åsnen (Nilsson, S G, Länsstyrelsen 1976). Fiskgjuseinventeringar har gjorts med femåriga intervall sedan 1976 av Per-Stefan och Lars-Olof Hallberg, senast 1993.

B DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK

Beskrivning av delområden och föreskrifter om skötsel-åtgärder för dessa

Skötselområde 1 (35,1 ha fastmark och 4,9 ha myr)

Beskrivning: Ädellövskog av varierande ålder, dominerad av ek och med inslag av andra lövträd som björk, ask och al. I strandlinjen finns på några ställen stora tallar. Torpmiljöer norr om Skarnvik, vid Utnäs och Almsäng omges av gläntor med gamla aplar m m. De gamla odlingsmarkerna är igenvuxna med björk- och aspskog med inslag av ädellöv och gran. Norr om Åttingsås vid vägen finns åkrar som ännu inte vuxit igen med träd. Rikt fågelliv och, särskilt i söder, lundartad flora med t ex hässlebrodd, nejlikrot och blåsipppa.

Mål: Ädellövskog av naturskogskaraktär (flerskiktad, olikåldrig med naturliga gläntor och med större inslag av död ved än idag).

Åtgärder: Viss plock- och luckhuggning skall ske för att gynna enstaka ekar och andra lövträd så att de kan bli mycket gamla och mycket grova. Enstaka befintliga granar skall där så är lämpligt tillåtas bli grova och dö i beståndet. Övriga gallras bort. Bortröjning av inväxande gran skall ske ungefär vart femte år. Fornlämningarna, bl a små ännu

Öppna åkrar, vårdas särskilt i mån av resurser.

Skötselområde 2 (30,1 ha fastmark och 0.6 ha myr)

Beskrivning: Större delen är slutavverkningsmogen granskog. Mindre ungskogspartier finns bl a i södra delen av utredningsområdet och omger i norr en orörd tallmosse som är c:a 0.5 ha stor.

Mål: Blandskog dominerad av ek och med naturkaraktär.

Åtgärder: Successiv avverkning skall ske under en 25-årsperiod av huvuddelen av granen som i mindre grupper om sammanlagt c:a 25 % av den nuvarande arealen utom tallmossen lämnas till fri utveckling. I samband med avverkning skall allt löv sparas utom vid enstaka mycket grova ekar eller aspar som skall frihuggas helt. Inga förryngringsåtgärder skall vidtas utan självföryngring skall ske med löv. Inväxande unggran skall bortröjas i huvuddelen av området ungefär vart femte år. I övrigt skall området lämnas till fri utveckling efter den successiva slutavverkningen av den nu avverkningsmogna granskogen. Tallmossen lämnas helt utan åtgärder.

Skötselområde 3 (30.2 ha)

Beskrivning: Lilla och Stora Almö. Ädellövskogsbevuxna öar där ek och alm dominerar. Hassel, asp och björk förekommer också, särskilt i de delar där betet övergivits sent (1950-talet). Rik flora och fågelfauna.

Mål: Ädellövskog av naturskogskaraktär.

Åtgärder: Bortröjning av unggran skall ske vid behov. Plockhuggning vid enstaka lövträd som ek, alm, och oxel för att främja framtida förekomst av jätteträd.

Skötselområde 4 (24,4 ha fastmark och 17,9 ha myr)

Beskrivning: Tre myrmarker, strandkärr bevuxna med björk- och alskog med inslag av andra lövträd. I det norra kärret som domineras av björkskog med ovanligt stor andel döda träd finns spår av igenvuxna diken. I kär-

ret väster om Almsäng finns större andel ädellövskog, mest ek, än i de övriga kärrren. Myren nordost om Sandvik är i huvudsak kal men björkar och videbuskar växer närmast fastmarken. Dessa områden är av mycket stor betydelse för fågellivet.

Mål: Kärr med naturskogslignande vegetation.

Åtgärder: Inga.

Skötselområde 5 (42,8 ha öar och 1313 ha vatten)

Beskrivning: Harö och övriga öar i området är bevuxna med blandskog av naturskogskaraktär. De större öarna har också betats men övergavs tidigare än Almöarna. På flera av öarna finns fiskgjusebon och ögrupperna är av väsentlig betydelse också för andra känsliga arter som t ex storlom samt småskrak och storskrak samt havsörn.

Mål: Blandskog med naturskogskaraktär.

Åtgärder: Inga.

C ANORDNINGAR FÖR FRILUFTSLIVET

Information om reservatet lämnas på c:a 6 skyltar på lämpliga platser; nämligen på den tre större öarna, vid Åttingsås och vid Utnäs.

D DOKUMENTATION AV RESERVATETS UTVECKLING

Naturvårdsförvaltaren skall dokumentera utförda åtgärder genom att ange:

- skötselområde
- utförd åtgärd
- år och månad för åtgärdens utförande

Dessutom bör eventuell notering om åtgärdens effekt eller om annat av intresse inom reservatet göras samt fotografering ske regelbundet.

E ANSVAR OCH KOSTNADER FÖR SKÖTSELN

Naturvårdsförvaltaren av reservatet ansvarar för sådana åtgärder som erfordras för att tillgodose syftet med reservatet.

En ekonomisk plan för naturvårdsförvaltningen har upprättats, se bilaga 6 till beslutet om bildande av naturreservatet. Uppsättning av informationstavlor samt utmärkning av reservatets gräns, anordnande av parkeringsplats m m ombesörjes och bekostas av staten genom naturvårdsförvaltaren som också svarar för underhållet av anordningarna och skötseln enligt skötselplanen.